852/10

Den 4. oktober 2010 blev i sag nr. 77.146:

xxxxxxx xxxxxx xxx xxxx
xxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxx

mod

Danica Pension
Parallelvej 17
2800 Lyngby

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

Forsikringstageren, der har pensionsordning i Danica Pension, klager over selskabets beregningsgrundlag.

Selskabet henviser til, at grundlaget for pensionsordningen er det til enhver tid gældende beregningsgrundlag og forsikringsbetingelser, samt at ændringer i beregningsgrundlaget og bonusregulativet er anmeldt til Finanstilsynet.

Det fremgår af sagen, at klageren i slutningen af 1950'erne tegnede en pensionsordning i en privat pensionskasse. Denne pensionskasse blev pr. 1/1 1998 overtaget af Danica Pension. I den forbindelse anførte Danica Pension i skrivelse af 26/9 1997 til klageren:

> "Som meddelt i pensionskassens brev af 2. september 1997 ønsker pensionskassens bestyrelse og [den private pensionskasse], at pensionskassens forpligtelser den 1. januar 1998 overføres til Danica Pension, og at pensionskassen opløses.
>
> Gennemføres forslaget, vil pensionisterne få en livsvarig udbetaling fra Danica suppleret med en ekstra pension indtil det 67. år for de pensionister, der endnu ikke er fyldt 67 år. Der vil være mulighed for at vælge mellem to udbetalingsmåder:
>
> - *Grundpension,* hvor pensionen stiger automatisk med bonus hvert år, første gang den 1. januar 1999. *Grundpension* svarer i princippet til pensionskassens pension, som hvert år er blevet reguleret.
>
> Det beløb, som pensionen er vokset til, vil ikke senere kunne nedsættes.

- *Straks forhøjet pension* er en forhøjet udbetaling, hvor en del af de fremtidige bonusstigninger på forhånd er indregnet. Fremtidige stigninger på grund af bonus vil derfor være mindre end ved *grundpensionen.*

  Størrelsen af *den straks forhøjede pension* er ikke garanteret og kan blive nedsat, hvis kontorenten i fremtiden skulle blive mindre end den forudsatte rente på 4,5% p.a."

Klageren valgte herefter grundpension.

Selskabet anførte i skrivelse af december 2002 til klageren:

"Mange kunder i Danica Pension har forsikringer, hvor de garanterede udbetalinger er baseret på en rente på 4.5 pct. og/eller 2,5 pct. - de såkaldte 5 pct. og 3 pct. grundlag. Hvis vi efter de nødvendige hensættelser har haft tilstrækkelige midler til at kunne give en højere kontorente end forudsat ved beregning af de garanterede udbetalinger, er forskellen indtil den 1. januar 2001 blevet tilskrevet som bonus.

På grund af de økonomiske forhold er det nødvendigt at foretage store hensættelser for at forøge sikkerheden for, at vi kan udbetale de garanterede udbetalinger. Danica Pension har derfor siden den 1. januar 2001 ikke fundet det betryggende at tilskrive bonus på sædvanlig vis på forsikringer på 5 pct. grundlaget. Sædvanligvis foretages hensættelser samlet for alle forsikringstagere. Danica Pension foretrækker imidlertid at fordele en del af hensættelserne individuelt på hver enkelt forsikring. Derfor har vi siden den 1. januar 2001 tilskrevet hver enkelt forsikringskonto en kontostyrkelse, hvis forsikringen er tegnet på 5 pct. grundlaget.

På grund af de økonomiske forhold er det fortsat nødvendigt at foretage store hensættelser. Danica Pension finder det derfor fra den 1. januar 2003 heller ikke betryggende at tilskrive bonus på sædvanlig vis på forsikringer på 3 pct. grundlaget. Derfor tilskriver vi fra den 1. januar 2003 også hver enkelt forsikringskonto kontostyrkelse, hvis forsikringen er tegnet på 3 pct. grundlaget.

Kontostyrkelsen skal fortsat være med til at sikre de garanterede udbetalinger, og derfor har det været nødvendigt at knytte visse betingelser til kontostyrkelsen:

- Kontostyrkelsen bliver ligesom bonus brugt til opskrivning af udbetalingerne. Men i modsætning til bonusopskrivninger kan opskrivningen, der svarer til kontostyrkelsen, blive sat ned igen. Det sker, hvis den tilvækst, Danica Pension kan tilføre kontoen, ikke er tilstrækkelig til at sikre de garanterede udbetalinger. Årsagerne til utilstrækkelig tilvækst kan være, at kontorenten efter skatter og afgifter bliver lavere end forudsat ved beregning af de garanterede udbetalinger, eller at den faktiske betaling for risiko eller omkostninger bliver højere end forudsat, da forsikringen blev tegnet.

- Nedsættelse af udbetalingerne kan også ske, efter at pensionsudbetalingen er startet, men ved dødsfald eller ved tab af erhvervsevne vil man altid få den aftalte udbetaling. Størrelsen af denne udbetaling er garanteret. Det er kun de efterfølgende opskrivninger som følge af kontostyrkelse, som vil kunne nedsættes igen.

- Kontostyrkelsen er en del af pensionsopsparingen på den enkelte forsikringskonto. Hvis man flytter opsparingen til en anden ordning, eller hvis man vælger at få udbetalt opsparingen for det aftalte tidspunkt, bliver kontostyrkelsen regnet med i opsparingen.

> Vi vil igen tilskrive bonus på sædvanlig vis, hvis de økonomiske forhold udvikler sig, så vi igen anser det for betryggende."

Selskabet anførte senere i skrivelse af december 2008 til klageren:

> "En del af din pensionsordning er oprettet på det såkaldte 2 procent grundlag. Dette grundlag indgår i beregningen af den ydelse, som Danica Pension garanterer dig. Vi har tidligere tilskrevet bonus på denne del, når Danica Pensions samlede overskud har været bedre end det, vi oprindeligt forudsatte. Dette stopper vi med fra den 1. januar 2009 på grund af den senere tids finansielle uro.
>
> **Kontostyrkelse fremover**
> I stedet for bonus vil vi fremover tilskrive et eventuelt overskud som kontostyrkelse. Kontostyrkelsen betyder, at vi forhøjer dine udbetalinger og altså som udgangspunkt udbetaler mere, end vi oprindeligt har aftalt. Hvis det økonomiske grundlag for at give dig ekstra falder bort, kan vi sætte kontostyrkelsen ned igen. Du vil dog altid få den garanterede udbetaling, vi har aftalt.
>
> Fremover får du altså udelukkende kontostyrkelse - og ikke bonus - på den del af din pensionsordning, som ligger på 2 procent grundlaget, hvis din pensionsordning er fordelt på flere forskellige grundlag. På den resterende del af din pensionsordning får du i forvejen kontostyrkelse og ikke bonus, som vi har skrevet til dig i januar 2001 og december 2002. Hvis din pensionsordning udelukkende er lagt på 2 procent grundlaget, vil den dog stadig blive tilskrevet bonus."

Klageren har ved skrivelse af 22/10 2009 over for nævnet nedlagt påstand om, at han ved at vælge grundpension har et berettiget efterslæb på 400.000 kr. Klageren har til støtte herfor anført:

> "I slutningen af 1950'erne blev jeg medlem af en privat pensionskasse. Denne pensionskasse (formue ca. 900 mio. kr.) blev i 1997 overtaget af Danica Pension (DP).
>
> Ved denne lejlighed tilbød DP pensionskassens medlemmer valget mellem to pensionsordninger - Straks Forhøjet Pension (SFP) og Grundpension (GP). Som det fremgår af DP' (princip) planche, fig. 1, indebar SFP en umiddelbar, væsentlig forhøjelse - og at pensionerne efterfølgende ikke ville blive, væsentligt, reguleret. Samme planche viser, at GP ville starte på et lavere niveau - men til gengæld blive reguleret fortløbende og 'overhale' kurven for SFP, således at alle pensionskassens medlemmer, over tid, ville have modtaget det samme beløb, uanset hvilken ordning de måtte have valgt.
>
> Jeg valgte GP.
>
> Efterfølgende kunne jeg konstatere, at mine udbetalinger ikke svarede til det forløb, der var blevet stillet mig i udsigt af DP ved aftalens indgåelse. Fig. 2, viser det aktuelle forløb af mine pensionsudbetalinger og, samtidig viser den forløbet af mine pensionsudbetalinger - såfremt jeg havde valgt SFP. Det kan konstateres at jeg, ved at vælge GP, i skrivende stund, har et 'efterslæb' på omkring 400.000 kroner - som tilsyneladende aldrig vil komme til udbetaling. Og Danica Pension har haft en tilsvarende økonomisk gevinst.

Jeg besluttede at finde forklaringen på denne afvigelse.

Efter møde med repræsentanter for DP og efterfølgende korrespondance, heriblandt brev dateret oktober 2007, bekræfter DP, at selskabet har anvendt '..nyere beregningsgrundlag for bonus, der er optjent efter den 1. januar 2001'.

I januar 2008 oplyser DP, at det, i 1997, '..ikke kunne forudse, at der senere blev indført nye beregningsgrundlag ...' , hvortil jeg fremførte, at det dog måtte være DP, der har truffet beslutningen om indførelse af et nyt - for DP fordelagtigt - beregningsgrundlag.

I marts 2008 oplyser DP, endelig, at indførelsen af det nye beregningsgrundlag '...skete som en konsekvens af, at Finanstilsynet i bekendtgørelse nr. 433 af den 7. juni 1999 pålagde pensionsselskaber, at nye forsikringsaftaler fra den 1. juli 1999 højst kunne baseres på en grundlagsrente på 2% fratrukket selskabets omkostningsmarginal ...'. Senere i samme brev skriver DP '...men vi kan naturligvis ikke altid forudse indgreb fra Finanstilsynets side.' og i maj 2008 meddeler DP, at 'Bekendtgørelsen var anledningen til indførelsen af det nye beregningsgrundlag...'.

Sammenfatning:
Danica Pension har, med al tydelighed, tilkendegivet, at selskabets er ganske uden ansvar for, at den, af Danica Pension i 1997 tilbudte, og af mig accepterede, pensionsaftale ikke holdt længe. Ifølge Danica Pension påhviler ansvaret herfor Finanstilsynet. Helt konkret, Finanstilsynets bekendtgørelse nr. 433 af 7. juni 1999 - uanset at denne refererer til aftaler indgået efter 1. juli 1999.

Set fra mit synspunkt er det et spørgsmål om aftalebrud (bondefangeri) fra Danica Pensions side.

Efter min opfattelse kan Danica Pension ikke indgå en aftale i 1997, og to år senere, uden videre, ændre beregningsgrundlaget for samme - under henvisning til 'indgreb' og 'pålæg' fra Finanstilsynets side."

Selskabet har ved skrivelse af 11/11 2009 fastholdt sin afgørelse over for nævnet. Selskabet har til støtte herfor anført:

"**Afgørelse**
Danica Pension skal indledningsvis bemærke, at grundlaget for [klagers] pensionsordning er det til enhver tid gældende beregningsgrundlag samt forsikringsbetingelserne. Danica Pension skal herefter fastholde, at vi løbende kan ændre beregningsgrundlaget og bonusregulativet, og at vi i henhold til forsikringsbetingelserne er forpligtede til at anmelde en hver ændring til Finanstilsynet. Det skal hertil bemærkes, at Danica Pension i ethvert tilfælde har overholdt denne anmeldelsespligt over for Finanstilsynet.

Sagsforløb
Forsikrede [klager] havde oprindelig oprettet sin pensionsordning i … Pensionskasse, men pr. 1. januar 1998 blev hans ordning overført til Danica Pension, jf. herved bilag ... I forbindelse med forsikredes indtræden i Danica Pension blev [klager] tilbudt at vælge mellem to udbetalingsmåder for pensionen - straks forhøjet pension og grundpension. Forsikrede valgte, at hans pensionsordning skulle indtegnes som en grundpension, der var en garanteret ydelse baseret på et beregningsgrundlag, hvor der indgår en fremtidig forrentning på ca. 2,5%.

[Klager] henvendte sig i 2007 til Danica Pension, idet han var af den opfattelse, at hans pensionsudbetalinger ikke svarede til det forløb, han forventede af grundpensionen.

Ved brev af 22. juni 2007 skrev vi blandt andet til forsikrede, at der sker en årlig bonusregulering af hans ordning pr. 1. januar, og at bonus indtil den 1. januar 2001 blev tilskrevet på det oprindelige beregningsgrundlag (rente på 2,5%). Imidlertid ændrede Danica Pension fra den 1. januar 2001 bonusregulativet, hvorefter bonus blev tilskrevet på nyt beregningsgrundlag (rente på 1,5%). Videre fremgik det af brevet, at der i de nye beregningsgrundlag indgår nyere statistisk materiale om højere forventede levealdre, og sammen med de lavere rentesatser bevirker dette samlet set dyrere pensionsydelser ved den årlige bonusregulering.

Forsikrede henvendte sig på ny til Danica Pension og ved brev af 5. oktober 2007 anførte vi, at grundlaget for forsikredes pensionsordning består dels af forsikringsbetingelserne dels af det til enhver tid gældende beregningsgrundlag som Danica Pension anvender ved oprettelse og ændring af pensioner. Videre fremgår det af brevet, at forsikredes valg ved indtegningen mellem grundpension og straks forhøjet pension alene vedrørte størrelsen af startydelse, men selve grundlaget for pensionerne var - og er stadig - beregningsgrundlaget og forsikringsbetingelserne.

Af de gældende forsikringsbetingelserne (jf. bilag …) fremgår, at Danica Pension kan foretage ændringer af bonusregulativet ved anmeldelse til Finanstilsynet.

Vurdering
Grundlaget for forsikredes pensionsordning er det til enhver tid gældende beregningsgrundlag samt forsikringsbetingelserne. Danica Pension skal i den forbindelse fastholde, at vi løbende kan ændre beregningsgrundlaget og anmelde denne ændring til Finanstilsynet.

I forbindelse med [klagers] indtegning i 1997 fik han valget mellem to forskellige udbetalingsformer - grundpension eller straks forhøjet pension. Vi sendte i den forbindelse et brev til forsikrede, hvori de to udbetalingsformer blev beskrevet. I brevet fremgik den forventede fremtidige udvikling i ydelserne, og denne beregning blev udarbejdet ud fra de forhold og forventninger til fremtiden, man havde på det tidspunkt. Der var således tale om en prognose og ikke et løfte om en bestemt udvikling af pensionsydelserne.

Det har efterfølgende vist sig, at den forventede udvikling i pensionsydelserne ikke holdt stik. Således er der gået en længere periode end først antaget, før man med grundpensionen får en højere ydelse, end hvis man havde valgt straks forhøjet pension.

Danica Pension skal gøre opmærksom på, at årsagen til dette er, at vi tilbage i 1997 ikke kunne forudse, at der efterfølgende ville blive indført et nyt beregningsgrundlag, som kun kom til at påvirke de pensionsordninger, der var indtegnet som grundpension. Endvidere skal en del af årsagen findes i, at Danica Pension ikke har haft mulighed for at nedsætte pensionsudbetalingerne for de ordninger, der var tegnet som en straks forhøjet pension, selvom den samlede bonus for disse pensioner har været negativ i en årrække.

Danica Pension skal understrege, at indførelsen af beregningsgrundlaget på 1,5% skete som en konsekvens af Finanstilsynets bekendtgørelse nr. 433 af 7. juni 1999, der pålagde selskaberne, at nye forsikringsaftaler højest kunne baseres på en grundlagsrente på 2% fratrukket selskabets omkostningsmarginal. Det nye beregningsgrundlag fik således betydning for [klagers] pension for så vidt angår bonustilskrivninger fra den 1. januar 2002, idet det ik-

ke er tilladt at lade eksisterende aftaler blive forhøjet efter andre regler, end dem der gælder for nye aftaler.

Danica Pension skal herefter fastholde, at vi til enhver tid kan ændre beregningsgrundlaget for pensionsordninger, og at dette for eksempel som i den aktuelle sag kan være nødvendigt som følge af indgreb fra Finanstilsynets side."

Klageren anførte herefter i skrivelse af 29/11 2009 til nævnet:

"Må det være mig tilladt at præcisere/kommentere enkelte punkter i DP's redegørelse:

1 DP' planche (fig. …) blev præsenteret som DP's forventede forløb af de to pensionsordninger - et forhold, som bekræftes af tabellen i DP's brev af 26.09.07.

2 Som lægmand (ingeniør) kunne jeg kun have tillid til et større livsforsikringsselskabs vurdering af omstændighederne.

3 At der skulle være tale om en 'prognose' - og dermed en usikkerhed forbundet med forløbet - blev ikke nævnt ved denne lejlighed. Denne opfattelse deles af medlemmer af … Pensionskasses bestyrelse.
For mit vedkommende ville jeg ikke have valgt GP - og dermed valgt at modtage knap kr. 400.000 mindre i årene 1998 - 2002 (jvfr. tabellen i DP's brev af 26.09.07) - såfremt jeg var blevet opmærksom på, at der herskede væsentlig usikkerhed om udviklingen på længere sigt.

4 Jeg må erkende, at jeg er forbløffet over at DP, et par år senere, kan blive overrasket over den stigende levealder og over Finanstilsynets virke. Hvad den stigende levealder angår, så har denne været et almindeligt samtaleemne i årtier, i ind- og udland - og Finanstilsynet blev oprettet den 1. januar 1988.

5 I DP's brev pointeres, at jeg er underkastet gældende forsikringsbetingelser, altså, at jeg ikke har en særstatus, som en kunde i en særlig [pensionskasse]-gruppe. Tilsyneladende gives der dog omstændigheder, som berettiger en undtagelse.
Således skriver DP, side 3, afsnit 2: 'Endvidere skal en del af årsagen (til udviklingen af min pension - vH) findes i, at Danica Pension ikke har haft mulighed for at nedsætte pensionsudbetalingerne for de ordninger, der var tegnet som en straks forhøjet pension, selvom den samlede bonus for disse pensioner har være negativ i en årrække"."

Selskabet anførte i skrivelse af 14/12 2009 til nævnet:

"Danica Pension skal fastholde, at vi løbende kan ændre beregningsgrundlaget og bonusregulativet, og at vi i henhold til forsikringsbetingelserne er forpligtede til at anmelde enhver ændring til Finanstilsynet. Videre skal vi bemærke, at grundlaget for [klagers] pensionsordning er det til enhver tid gældende beregningsgrundlag samt forsikringsbetingelserne.

Foranlediget af det af [klager] anførte, skal vi bemærke, at Danica Pension i forbindelse med [klagers] indtegning i 1997 udsendte et brev til forsikrede, hvori de to udbetalingsformer blev beskrevet. I brevet fremgik den forventede fremtidige udvikling i ydelserne, og at denne beregning blev udarbejdet ud fra de forhold og forventninger til fremtiden, man havde på det tidspunkt. Der var således tale om en prognose og ikke et løfte om en bestemt udvikling af pensionsydelserne.

Det forhold, at der netop var tale om en prognose understøttes af, at [klager] i klagens punkt 1 anfører, at Danica Pensions planche vedrørende de to udbetalingsmåde blev beskrevet af Danica Pension som det forventede forløb af de to pensionsordninger - altså en prognose over den fremtidige udvikling af straks forhøjet pension og grundpension.

Med henvisning til [klagers] brev skal Danica Pension bemærke, at indførelsen af beregningsgrundlaget på 1,5% skete som en konsekvens af Finanstilsynets bekendtgørelse nr. 433 af 7. juni 1999. Denne bekendtgørelse fra Finanstilsynet pålagde selskaberne, at nye forsikringsaftaler højest kunne baseres på en grundlagsrente på 2% fratrukket selskabets omkostningsmarginal. Danica Pension skal derfor understrege, at Finanstilsynet med bekendtgørelsen ændrede den hidtidige praksis med den konsekvens, at vi var forpligtet til at ændre beregningsgrundlaget. I denne forbindelse er Finanstilsynets oprettelsestidspunkt derfor uden betydning.

For så vidt angår brevets punkt 5 bekræftes det, at det er forsikringsbetingelserne der er grundlaget for de forsikredes pensionsaftale. På denne baggrund skal det også understreges, at det netop var forsikringsbetingelsernes udformning, der gjorde, at Danica Pension ikke havde mulighed for at nedsættes pensionsudbetalingerne for de ordninger, der var tegnet som en straks forhøjet pension.

Danica Pension skal herefter fastholde, at vi til enhver tid kan ændre beregningsgrundlaget for pensionsordninger, og at dette som i den aktuelle sag kan være nødvendigt som følge af indgreb fra Finanstilsynets side. Danica Pension afventer herefter Ankenævnets afgørelse i sagen."

Nævnet udtaler:

Indledningsvis bemærker nævnet, at klageren pr. 1/1 1998 kunne vælge mellem grundpension og straks forhøjet pension, samt at han selv valgte grundpension. Grundpensionens udvikling, som den er beskrevet i skrivelse af 26/9 1997, er efter nævnets opfattelse at anse for en prognose og ikke et løfte.

Af forsikringsbetingelserne fremgår det, at bonus beregnes efter det til enhver tid gældende bonusregulativ, som anmeldes til Finanstilsynet. Nævnet må lægge til grund, at dette er sket efter Finanstilsynets bekendtgørelse nr. 433 af 7/6 1999. Den lavere grundlagsrente har bevirket, at der er tilskrevet mindre bonus end forudsat i prognosen.

At de forsikrede, der valgte forhøjet pension, har opnået højere udbetalinger end klageren, indebærer ikke, at klageren har ret til at få sin pension reguleret.

Da nævnet herefter finder, at selskabet har handlet i overensstemmelse med den indgåede aftale, har nævnet ikke anledning til at kritisere selskabets afgørelse.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Poul Sørensen